

- in areas where loaded wagons are stationed: barriers, proper lighting, CCTV are to be installed;
- sealing car method should be improved;
- the cargo owners should be proposed a service of goods transportation under guard for an additional fee;
- the least possible delay for freight wagons should be provided by updating locomotives fleet; the alarm system should be upgraded;
- the concept of cargo insurance should be developed;
- the regulatory framework should be updated and parties liability clearly described for cases of unlawful interference by unauthorized persons.

Concerning the prospects for further research, it has been determined, that scientific analysis of world experiences is required to overcome all the problems of rail freight transportation.

References

1. UKRZALIZNYTSIA INTEGRATED REPORT (Annual Report) (2018). Retrieved from https://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/484460/ (accessed 09 February 2020)
2. Ukrainian Logistics Alliance (2018). Reiestratsiia povidomlen uchasnykiv rynku pro vypadky rozukomplektuvannia vantazhnykh vahoniv na zaliznytsiakh Ukrainy/Cases of freight wagons dismantling on the railways of Ukraine notices registration by market participants. Retrieved from <https://ula-online.org/ua/proekti/rozukomplektuvannia-vahoniv> (accessed 09 February 2020)

Терлецька В., к.е.н.,
асистент кафедри Менеджменту і
міжнародного підприємництва
Національний університет «Львівська
політехніка», м. Львів, Україна

РОЛЬ ВЕНЧУРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПІДГОТОВКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТАРТАПІВ

Найважливішою світовою тенденцією, що спостерігається за останні десятиліття, є зростання підприємницької діяльності в глобальному масштабі у найрізноманітніших формах, зокрема у вигляді стартапів, стрімкий розвиток яких є особливістю сучасного глобалізованого соціально-економічного середовища та трансформацією до нової моделі економічного зростання.

Сучасні тенденції розвитку економік засвідчують той факт, що темп розвитку країн залежать від інтенсивності інноваційних процесів і є основою прогресу як виробничої, науково-технічної, соціально-економічної, так і інших сфер діяльності людини. Першочергове значення при цьому, як показує досвід і практика розвинених країн світу, відіграють стартапи - нещодавно створені компанії, які розвивають бізнес на основі інновацій або інноваційних технологій, що ще не вийшли на ринок або тільки почали виходити на нього і володіють обмеженими ресурсами, а також венчурні фонди, які мають фінансові можливості реалізації проектів стартапів.

Найпоширенішим визначенням поняття «стартап» вважають визначення, сформоване успішним американським стартапером Стівеном Бланком, як тимчасова структура, що спрямована на пошук і реалізацію масштабованої бізнес-ідеї" [1].

В Україні існує достатньо розвинута, однак дефакто мало ефективна інноваційна інфраструктура, яка включає в себе інноваційні центри, науково-дослідні інститути, інноваційні бізнес-інкубатори, трансфер технологій, регіональні центри науки, інновацій та інформатизації та інші інституції, які мали сприяти розвитку інноваційного потенціалу держави, проте цього не сталося [2, с. 30].

На сьогодні економічна ситуація України характеризується такими умовами, при яких активізація розвитку стартапів є однією з головних передумов для забезпечення технологічного оновлення та інноваційного розвитку країни загалом.

Складність реалізації стартапів полягає в тому, що вони функціонують лише в інноваційному сегменті і це призводить до виникнення значних ризиків, пов'язаних зі сприйняття продукту ринком, а також попитом на нього, а завчасно спрогнозувати успіх проекту неможливо.

За даними [3, с. 29], більшість стартапів, що реалізуються в Україні, відносяться до сфери інформаційно-комп'ютерних технологій. Вони забезпечують найбільшу додану вартість та для їх масштабування необхідні мінімальні ресурси та виробничі потужності, і саме вони являються затребуваними в Україні. На жаль, більшість з них купують зарубіжні корпорації. В Україні практично відсутні корпорації, які можуть придбати готові до масштабування стартап-проекти.

Варто зазначити, що інформація щодо багатьох угод, що стосуються стартап-проектів в Україні залишається закритою, а самі учасники не хочуть ділитися подробицями.

Варто вказати, що за даними [2], Д. Довгополий - співзасновник та керуючий партнер GrowthUP Group навів важливу інформацію щодо ринку стартапів в Україні станом на 25.04.2013 р., а саме: « На ринку України щорічно з'являється від 300 до 500 нових стартапів, близько 900 проектів постійно знаходяться на ринку, кожен четвертий стартап - це важливі масштабні проекти (близько 150 проектів), з яких 20-40 «виживає». На українському ринку діють близько 50 бізнес-ангелів, які можуть інвестувати в кожен проект від 50 дол. до 200 тис. дол. Найбільш активними на ринку є два українських фонди, такі як AVentures і TA Venture, 7 російських і 12 європейських фондів. На даний час на вітчизняному ринку немає американських фондів, проте два вже проявили свою зацікавленість і мають намір на співпрацю. Щорічно укладають угоду приблизно 15 угод раунду А (1-1,5 млн. дол.) і 40-70 угод з бізнес-ангелами. У цій статистиці брали участь лише усвідомлені угоди, коли інвестор точно розумів, у що конкретно він вкладає кошти. Щорічно на українському ринку обсяг інвестицій становить від 20 до 70 млн. дол. На ринку портфельних угод, не включаючи M&A угоди, обсяг інвестицій був менше - від 20 до 40 млн. дол. Загальний обсяг капіталу

вітчизняних інвесторів, які вклали в українські стартапи, оцінені приблизно в 200 млн. дол.».

Як зазначає InVenture [2], Д. Довгополий охарактеризував кількість стартапів на ринку України за 2007-2008 рр. і в період з кінця 2009-2011 рр. як «лавиноподібне зростання», а після 2012 р. на ринку залишилося набагато менше охочих, адже у вільному доступі з'явилося більше інформації, освітніх програм і конференцій для стартапів. Співзасновник GrowthUP Group розповів, що багато інвесторів свідомо залякують людей, описуючи всі негативні моменти стартапів, а саме: робота в режимі 24/7 та розуміння того, що більше 99% проектів не виживають. Як наслідок, кількість проектів зменшилася, проте значно змінилася їх якість.

У дослідженні, проведеному The DealBook of Ukraine 2018 edition зазначається, що після спаду в 2016 р. в Україні, цифрові ринки та інноваційна сфера (digital markets and innovation) зростають дуже швидко. Українські стартапи (або стартапи, засновані українськими підприємцями) залучають у 2017 р. 265 млн. дол. інвестицій, що на 231% більше, ніж у попередньому році. У 2017 р. було здійснено 44 нові інвестиції на різних стадіях розвитку стартапу.

За даними [4, с. 15], для успішного створення та розвитку стартапу потрібно сприятливе середовище, а саме доступ до фінансів і знань. Авторитетний рейтинг глобальних екосистем стартапів (The Global Startup Ecosystem Ranking) американської дослідницької компанії Compass визначаються за п'ятьма оціночними критеріями: ефективність використання інвестицій; доступність і обсяг венчурного фінансування; можливості виходу на національні і міжнародні ринки; кваліфікація і рівень зарплат учасників стартапу; попередній досвід учасників у розробленні стартапів.

У 2017 р. була визначена двадцятка найкращих екосистем стартапів світу, в якій перші три місця зайняли Силіконова долина, Лондон, Нью-Йорк. Жодне вітчизняне місто не увійшло в даний рейтинг. В порівнянні зі світовими лідерами, українські екосистеми стартапів знаходяться на початкових етапах розвитку за обсягами інвестицій, можливостями виходу на світовий ринок та досвідом реалізації стартапів. Обнадійливим є той факт, що велика частка стартапів у всьому світі припадає на ІТ сектор, який в Україні розвивається досить успішно і, попри складну економічну ситуацію в країні, демонструє стійкі темпи зростання. Це створює сприятливе середовище для зростання вітчизняної екосистеми стартапів. Українська ІТ-галузь входить у трійку індустрій з найбільшою часткою у ВВП країни. Вклад експортної ІТ-індустрії до загального ВВП України у 2017 р. склав 3,3% та поступається лише аграрному комплексу та металургії. За даними асоціації ІТ Ukraine обсяг експорту послуг ІТ-сектору України у 2017 р. зріс на 20% у порівнянні з 2016 р. – до \$3,6 млрд, прогнозований обсяг експорту на 2018 р. збільшиться до \$4,5 млрд, а у 2025 р. сягне аж \$8,4 млрд [4, с. 15-16].

Як зазначає Р.І. Баб'ячок та І.І. Кульчицький, щоб створити ефективну екосистему підтримки стартапів в Україні, потрібна інтенсивна довгострокова робота, навіть при великих інвестиціях і бажанні повторити успішні екосистеми Силіконової долини чи Нью-Йорку дуже важко, адже їх інфраструктура

формувався понад 30 років. Досвід Сінгапуру показує, що економічні реформи по лібералізації законодавства в сфері підприємництва та фінансів в середині 90-х років, дали свої плоди лише в 2010 р.. Винятком є лише Пекін, який у 2010 р. розпочав реформу вищої освіти, що привело до якісного переформування 70 пекінських технічних університетів, а з 2015 р. держава в рамках програми підтримки стартапів виділила 231 млрд. дол. інвестицій на їх розвиток. В результаті екосистема Пекіну вже має 40 «єдинорогів», так званих стартапів ринкова вартість яких перевищує 1 млрд дол.[5].

Вагоме значення для реалізації стартапів в Україні відіграють венчурні фонди, роль яких на сьогодні зростає, важливою складовою яких є інноваційна спрямованість. Відмова від впровадження проектів такого типу призвела б до уповільнення економічного розвитку і втрати конкурентоспроможності вітчизняних виробників на ринку. Стримуючим фактором такого процесу є існуючі у вітчизняному законодавстві недоліки у нормативно-правовому забезпеченні венчурного підприємництва. Удосконалення законодавчої бази для розвитку венчурного бізнесу та інтенсифікація співпраці підприємств із вищими навчальними закладами та науково-дослідними установами лише сприятиме активізації венчурного підприємництва в Україні.

Отже, для забезпечення реалізації стартапів в Україні доцільно в межах венчурного підприємництва за рахунок венчурних фондів, які мають досвід роботи на ринку ризикованих проектів та фінансові можливості для цього в межах державної підтримки сприяти розвитку екосистеми стартапів шляхом удосконалення нормативно-правового забезпечення для венчурних інвесторів та сприяння залученню інвестицій в Україну.

Використана література:

1. Лалу Ф. Компанії майбутнього / Фредерік Лалу; пер. з англ. Романа Ключко. — Х.: КСД, 2017. — 544 с.
2. InVenture Investment Group. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://inventure.ua/uk/about-3/>
3. Касич А.О. Стартапи як форма підприємницької діяльності: поняття, значення, зарубіжний досвід Інвестиції: практика та досвід [Електронний ресурс] / А.О. Касич // Економічна наука. – 2019.- Випуск № 2. - С. 24-31.
4. Баб'ячок Р.І., Кульчицький І.І. Основні тенденції розвитку стартапів в Україні - проблеми, перешкоди і можливості [Електронний ресурс] / Аналітичний матеріал підготовлено у рамках проекту № 51321 «Посилення впливу громадськості на євроінтеграційні процеси у сфері науково-технічного та інноваційного розвитку України». - 2018. – С. 28.
5. Екосистема для стартапів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dsnews.ua/vlast_deneg/pochemu-edinorogi-rozhdayutsya-ne-v-ukraine-est-li-u-strany
19122017220000